

DVYLIKTOJI PAMOKA

Bendravimas

Mokiniamis vertėtų paaiškinti, kurios draudimo formos yra griežtos, o kurios švelnesnės, kurios užuojautos, nerimo, vilties raiškos formos yra familiarsnės, o kurios oficialesnės. Taip pat būtų pravartu supažindinti mokinius su dažniausiais draudimo ženklais ir užrašais, pavyzdžiui, parkuose, autobusuose, traukiniuose.

Mokytojas galėtų papasakoti mokiniams, kaip Lietuvoje reiškama užuojauta žmogui, kurio neseniai yra miręs artimasis arba kuris nukentėjo dėl ko nors. Pasakymas *užuojauta* paprastai sakomas mirties atveju, už užuojautą paprastai padėkojama.

Mokiniamis vertėtų paaiškinti, kad ne visada žodis *bijau* reiškia baimę. Pavyzdžiui, konstrukcijose *bijau, kad jau pavėlavome / bijau, kad rytoj lis* ir panašiai tai yra tik žodžio *manyti* sinonimas.

Žodynas

Čia pateiktas tik pagrindinių žodžių, reikalingų kalbant apie savijautą ir sveikatą, sąrašas. Pagal mokinių poreikius šis sąrašas galėtų būti plečiamas.

Mokytojas turėtų atkreipti mokinių dėmesį, kad kalbant lietuviškai sakoma *vaistus geriame*, nors kitose kalbose šiuo atveju vartojami kitokie veiksmažodžiai. Taip pat kai kuriais atvejais (jeigu mokiniai yra iš šalies, kur temperatūra matuojama pagal Farenheitą) vertėtų paaiškinti, pagal kokią sistemą matuojama temperatūra mūsų šalyje, kokia temperatūra laikoma normalia ir pan. Galima plačiau pasikalbėti apie dažniausias ligas. Pasakykite mokiniams, kad buitinėje aplinkoje, kalbant neformaliai, galima apie slogą sakyti *bėga, teka nosis*.

Būtų pravartu mokiniams papasakoti, kokia Lietuvoje sveikatos apsaugos sistema, kuo skiriasi ligoninės nuo poliklinikų (kitose šalyse tik klinikos) ir pan. Taip pat vertėtų pasakyti mokiniams, kokiu telefono numeriu galima išsikviesti greitąją pagalbą ir kokios pagalbos iš jos galima tikėtis.

Gramatika

1. Veiksmažodžiai su priesagomis.

Šis gramatikos dalykas skirtas daugiau kalbos supratimui nei produkcijai. Tačiau būtų pravartu, jei mokiniai iš dažnai kalboje pasitaikančių veiksmažodžių galėtų pasidaryti (o ne išmokti atmintinai) tokias formas. Mokiniai turėtų suprasti, kad veiksmažodžiai su priesagomis **-inėti, -(i)oti** yra įvykio veiksmo, rodo veiksmo procesą.

2. Įvardžiai.

Reikėtų pasakyti, kad nežymimieji įvardžiai nurodo daiktus arba jų ypatybes, taigi gali būti vartojami:

- kaip daiktavardžiai: *kas, kažkas, kas nors*;
- kaip būdvardžiai: *koks, kokia, kažkoks, kažkokia, koks nors, kokia nors*;
- ir kaip daiktavardžiai, ir kaip būdvardžiai: *kelintas, kelinta, kažkelintas, kažkelinta, kuris, kuri, kuris nors, kuri nors*.

Nežymimųjų įvardžių vartosena kitakalbiams gali sukelti sunkumų. Su stipresne grupe mokytojas galėtų paskaityti ir pasiklausyti autentiškų tekstų, kur aiškiai matyti, kada kokį įvardį tinka vartoti.

Mokytojas turėtų skirti daug dėmesio įvardžių *kuris, kuris* kaitymui, nes šie žodžiai bus reikalingi konstruojant šalutinius pažyminio sakinius.

3. Įvardis *savęs* ir kiti jo linksniai.

Šio įvardžio formas aktualiau mokėti recepcijai. Įvardis *savęs* rodo asmens santykį su savimi, pavyzdžiui: *aš nesuprantu savęs; tu nesupranti savęs; jis nesupranta savęs.*

Šis įvardis neturi giminės formų, t. y. vartojamas nurodant tiek vyriškosios, tiek moteriškosios lyties asmenį. Yra tik vienskaitos forma, bet įvardis vartojamas ir daugiskaitos reikšme, pavyzdžiui: *Jis pats gerai nepažįsta savęs. Jie patys gerai nepažįsta savęs.*

Įvardis *savęs* neturi vardininko linksnio, bet kitais linksniais yra kaitomas.

Kalbant apie naudininko linksnį, reikėtų paaiškinti, kad su sangražžiniais veiksmažodžiais jo vartoti nereikėtų, nes jis rodo tą patį. Nėra būtina puikiai mokėti įnagininko ir vietininko formas, nes jos kalboje nėra dažnos. Aišku, reikėtų jas suprasti tekstuose.

4. Papildinio sakinių modelis.

Šioje pamokoje mokomasi sudaryti kelių tipų sudėtinius sakinius. Vieni jų – sudėtiniai prijungiamieji papildinio sakiniai.

Prie pagrindinio sakinio, kuriame yra kalbėjimą, mąstymą, pojūčius, psichikos veiklą reiškiantis veiksmažodis (*atrodyti, abejoti, bijoti, domėtis, džiaugtis, galvoti, girdėti, kalbėti, klausti, manyti, matyti, mokyti, prašyti, reikėti, sakyti, suprasti, žinoti* ir pan.), su jungtukais ar jungiamaisiais žodžiais *kad, kas, ar* ir pan. prijungiamas kitas sakiny.

Mokytojas turėtų atkreipti dėmesį, kad, sakinį pradėjus žodžiu *žinau*, po jo sakomas jungtukas *kad*, o po žodžio *nežinau* – *ar*. Tačiau visi kiti jungtukai ir jungiamieji žodžiai, pateikti prie žodžio *žinau*, tinka ir antruoju atveju.

5. Pažyminio sakinių modelis.

Mokytojas turėtų skirti pakankamai laiko, kad mokiniams pasidarytų visiškai aišku, kokia žodžio *kuris* forma turi būti vartojama konkrečiuose sakiniuose. Paruoškite daugiau pratimų žodžiu. Atkreipkite mokinių dėmesį, kad *kuris, kuri* visada eina po to žodžio, kurį paaiškina, o ne kitose pozicijose.

1 užduotis. Perskaitykite pokalbius arba jų paklauskite ir pažymėkite, teisingas ar neteisingas teiginys.

Martynas skambina Daivai.

<i>Teiginys</i>	<i>Taip</i>	<i>Ne</i>
1. Daivos balsas kitoks negu visada.	+	
2. Martynas mano, kad Daiva yra gera studentė.	+	
3. Daiva žino, kad nepasiseks.		+
4. Mergina nenori eiti į parodą.		+

Ponia Izabelė prie namų susitiko kaimynę Adelę Vaišniene.

<i>Teiginys</i>	<i>Taip</i>	<i>Ne</i>
1. Izabelė liūdna, nes serga.		+
2. Neaišku, kuo serga Mantas ir Filipas.	+	
3. Adelė mano, kad ligoniai turi gulėti.	+	

Gydytojas apžiūri Mišelį ir poną Filipą.

<i>Teiginys</i>	<i>Taip</i>	<i>Ne</i>
1. Mišeliui gydytojas išrašė vaistų.	+	
2. Gydytojas jam uždraudė valgyti ledus.	+	
3. Filipas jaučiasi neblogai.		+
4. Gydytojas mano, kad Filipas pasveiks po kelių dienų.	+	

2 pamoka. Perskaitykite tekstą ir užpildykite lentelę, pasirinkdami tinkamus žodžius.

Šis tekstas galėtų būti pretekstas diskusijai apie žmonių nerimą, baimę ir svajones. Po diskusijos mokiniams būtų lengviau atlikti 3 užduotį.

Galimi atsakymų variantai.

<i>Kas?</i>	<i>Dalykai, kurie kelia nerimą</i>	<i>Svajonės</i>
1. Petrusis	<i>Tai, kad žmonės nesaugo gamtos.</i>	<i>Parašyti mokslo populiarinimo straipsnių apie tai, kaip svarbu rūpintis gamta ir gyvūnais.</i>
2. Milda	<i>Bijo būti sena ir ligota.</i>	<i>Turėti didesnę butą.</i>
3. Daiva	<i>Nerasti darbo, kuris patiktų.</i>	<i>Turėti gerų draugų, būti tarp gerų žmonių.</i>
4. Vytautas	<i>Nedarbas.</i>	<i>Turėti naują automobilį.</i>
5. Jūratė	<i>Nedarbas.</i>	<i>Kad jos sūnūs būtų laimingi.</i>
6. Martynas	–	<i>Pakeliauti po pasaulį, aplankyti daug šalių.</i>
7. Vaišniai	<i>Vagys, chuliganai ir katastrofos. Bijo susirgti.</i>	<i>Laiminga anūkų ateitis.</i>

4 užduotis. Raskite sakinių pabaigas.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
D	E	G	F	B	A	C

5 užduotis. Pažymėkite savo reakciją. Paaiškinkite, kodėl pasirinkote tokį variantą.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
A	B	D	C	B	D

6 užduotis. Raskite poras.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
E	D	B	F	C	A

7 užduotis. Perskaitykite tekstą ir raskite atsakymus į klausimus.

1.	2.	3.	4.
D	C	A	B

8 užduotis. Paklauskite teksto. Pažiūrėkite į paveikslukus ir išbraukite tuos, kurie neatitinka teksto. Dar kartą paklauskite teksto ir užpildykite lentelę.

Martynas nebesuprañta savęs

Jaũ antrą savaitę Martynas Kielaitis prastaĩ jaũčiasi. Jũs kláusite, kàs atsitiko. Blogiáusia, kàd neáišku. Iř nežinià, į kókius gýdytojus kreiptis pagálbos. Vaikinui atródo, kàd skaũda viskà: širdį, gálvą, akis... Martynas normaliaĩ nebevalgo, nebesijuokia, nebesikalba sũ tėvais iř bróliu apie sàvo problemàs iř džiaugsmũs. Naktimis jis nebemięga, vaikštinėja pũ sàvo kambarį, skaitinėja eilėraščius, rašinėja kažkà į dienoraštį. Mamà, kurì labai mýli sàvo sũnų, nebesuprañta, kàs dãrosi. Ji kėliasi nãktį, vėrda sũnui arbãtos iř liũdi kartũ sũ juõ. Dienomis Martynas nebeáikšto į pãskaitas universitetè, õ važinėja dviračiu. Kaimýnų peñsininkų Vaišniũ, kuriẽ labiáusiai mėgsta sėdėti prie lãngo aĩ kiemè iř matýti, kuĩ kàs išeina, jis klausinėja apie Daivà Petrulýtę. Iř tik brólis Mañtas, kuriám Martynas visadà yrà pavyzdỹs, žino tikrà priežastį. Taip, tà priežastis – tai Dáiva Petrulýtė. Daũg mėtų Martynas iř Dáiva bũvo draugaĩ. Õ dabař... Dabař Martynas liũdi, nès Dáiva turi labai daũg draugũ iř nebežiũri į Martynà. Bèt Mañtas sugalvõs, kaip padėti sàvo bróliui, kuris dabař tóks nelaimingas. Jis pasàkè sáu, kàd, jėigu reikės, jis pasikalbės sũ Dáiva. Reikia tikėti, kàd viskas bũs geraĩ.

<i>nebe-</i>	<i>-tinėti</i>
nebevalgo	vaikštinėja
nebesijuokia	skaitinėja
nebesikalba	rašinėja
nebemiega	važinėja
nebesupranta	klausinėja
nebeáikšto	
nebežiũri	

9 užduotis. Dar kartą išklauskite tekstą ir baikite sakinius.

Martynas jaučiasi *blogai* (*nebevalgo, nebesijuokia, nebesikalba su tėvais*).

Naktimis Martynas *nebemiega, vaikštinėja po kambarį, skaitinėja eilėraščius, rašinėja kažką į dienoraštį*.

Mama naktimis *keliasi, verda arbatos, liūdi kartu*.

Dienomis Martynas *nebevaikšto į paskaitas (universitete), o važinėja dviračiu*.

Brolis Mantas žino priežastį, nes *Martynas jam yra pavyzdys*.

Martynas „serga“, nes *jo draugė Daiva turi daug draugų ir nebežiūri į Martyną*.

Šie sakiniai galėtų įvairuoti, priklausomai nuo mokinių išradingumo.

11 užduotis. Perskaitykite tekstą ir pažymėkite, kurie teiginiai teisingi, o kurie – neteisingi.

<i>Teiginys</i>	<i>Taip</i>	<i>Ne</i>
1. Liaudies medicina yra žinoma labai seniai.	+	
2. Anksčiau gydydavo pieno produktais.	+	
3. Seniau gydydavo tik namuose.		+
4. Žmonės tikėjo, kad nuo ligų saugo ugnis.	+	
5. Toks gydymas ligoniams nepadėdavo.		+

12 užduotis. Skaitydami tekstą įrašykite praleistus žodžius.

Saldus gardus medus

Lietuviai bites gerbė (1) *nuo* labai senų laikų, medų ir (2) *kitus* bičių produktus vartojo (3) *kaip* vaistus. Bitynai paprastai būdavo soduose, į (4) *juos* niekada neleisdavo (5) *jokių* gyvulių – nei vasarą, nei žiemą. Avilius statydavo pietų pusėje, (6) *kur* daugiausia saulės. Bitininkaudavo dažniausiai suaugę vyrai. Jeigu šeimoje būdavo (7) *keli* broliai, bitininku paprastai tapdavo antrasis.

Seniau medaus lietuviai nepardavinėjo, (8) *jį* laikydavo vaistams, svečiams, šventėms. (9) *Medų* paprastai imdavo sekmadienį po pietų, pasikviesdavo kaimynų, bičiulių. (10) *Kai* baigdavo imti, būdavo šviežio medaus vaisės. (11) *Medų* valgydavo su duona, bičiuliams įdėdavo (12) *jo* į namus.

Seni žmonės pasakoja, (13) *kad* bitės nemyli blogų žmonių. Bitininkas turi būti nepiktas, teisingas, vaišingas, ramus, tvarkingas. Sako, kad (14) *nuo* piktų žmonių bitės pabėga. Lietuviai darbštų žmogų lygina (15) *su* bite, sako: „Darbštus (16) *kaip* bitė.“ Bičių gyvenimas panašus į žmogaus: jos gyvena šeimomis, tvarkosi, padeda vienos (17) *kitoms*.

1 pratimas. Raskite poras.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
D	H	A	G	B	C	E	F

3 pratimas. Atskirkite du sąrašus, kas žmonėms labiausiai kelia nerimą, o kas atrodo patrauklu. Ką dar galėtumėte įrašyti?

Šis pratimas galėtų būti pretekstas diskusijai apie žmonių baimes ir svajones.

<i>Nerimas, baimė</i>	<i>Svajonės</i>
<i>nedarbas</i>	<i>geras darbas</i>
<i>ekologija</i>	<i>geri draugai</i>
<i>nusikalstamumas</i>	<i>ilgas gyvenimas</i>
<i>nuobodulys</i>	<i>kelionės</i>
<i>katastrofos</i>	<i>didelis uždarbis</i>
<i>senatvė</i>	<i>laiminga vaikų ateitis</i>
<i>mirtis</i>	
<i>ligos</i>	
<i>per didelis gyvenimo tempas</i>	
<i>blogi santykiai su viršinininkais</i>	
<i>triukšmas</i>	

4 pratimas. Raskite poras.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
E	H	F	I	B	J	C	A	G, B	D

5 pratimas. Išbraukite netinkamą žodį.

1. Ligoninė, ~~ligonis~~, poliklinika, klinika
2. Gydytojas, slaugytojas, vaistininkas, ~~greitoji pagalba~~
3. Tabletės, mikstūra, ~~vaistinė~~, ampulės
4. ~~Žaizda~~, ranka, koja, pilvas
5. Bintas, ~~liga~~, pleistras, tepalas

6 pratimas. Surašykite žodžius į schemą.

Kas gydo ar gydosi: *slaugytoja, terapeutas, pacientas, gydytojas, stomatologas, ligonis*

Kur gydytis: *poliklinika, ligoninė, namie, vaistinė, gydytojo kabinetas*

Vaistai: *milteliai, tabletės, mikstūra, vitaminai, ampulės, tepalas*

Simptomai: *sloga, kosėti, turėti temperatūros, blogai jaustis, skauda gerklę*

7 pratimas. Įrašykite tinkamus žodžius.

1. Jonai, prastai atrodai, ar gerai *jautiesi*? – Nelabai, *skauda* galvą ir gerklę, *bėga* nosis, gal ir temperatūros *turiu*.
2. Šiandien Linos nėra darbe, ji *susirgo*.
3. Vaiko temperatūra labai aukšta, reikia *kviesti* gydytoją į namus.
4. Greitoji pagalba *atvažiavo* per kelias minutes, gydytojas *apžiūrėjo* ligonį ir *išrašė* vaistų.
5. Tomas vaikščiojo po kalnus ir *susilaužė* koją.

9 pratimas. Įrašykite reikalingą žodžio savęs formą.

1. Mama *sau* nieko neperka.
2. Jis galvoja tik apie *save*.
3. Brolis visada patenkintas *savimi*.
4. Kas *savęs* nemyli, tas ir kitų nemokės mylėti.
5. *Sau* Jonas nieko niekada negaili.
6. Mano močiutė dažnai kalbasi su *savimi*.
7. Tomas niekada nesaugo *savęs*, todėl dažnai serga.
8. Tau reikia labiau pasitikėti *savimi*.
9. Pirmiausia paklausk *savęs* ar tikrai nori čia studijuoti.
10. Jurgis labai myli *save*.

10 pratimas. Įrašykite žodžius.

Miela Rūta!

Kaip tu gyveni? Kaip laikosi mama? Ar nepamiršta pasirūpinti ir pati (1) *savimi*? Žinau, kad ji niekada neturi laiko (2) *sau* ir (3) *savo* sveikatai. O tėtis jau grįžo iš kelionės?

Aš gyvenu neblogai. Daug dirbu. Poilsio beveik neturiu. Kartais labai pavargstu, tada atsiranda problemų. O priešasčių reikia ieškoti (4) *savyje*. Draugai kartais barasi, kad visai negalvoju apie (5) *save*. Galbūt. Dabar dažnai galvoju apie (6) *savo* ateitį. Kai tiek daug dirbu, užsidarau (7) *savyje* ir sėdžiu vienas (8) *savo* namuose. Vienas ir pavargęs. Tada labiausiai už viską nemėgstu pats (9) *savęs*. Bijau likti vienas. Bet nežinau, ką daryti.

Na, reikia baigti. Atleisk, kad taip liūdnai rašau apie (10) *save*, bet noriu su kuo nors pasikalbėti. Tik nieko nesakyk tėvams. Iš tikrųjų nieko baisaus nėra. Galbūt nedidelis liūdesys. Bet jis praeis.

Rūpinkis (11) *savimi*, perduok visiems linkėjimų! Bučiuoju!

Tavo brolis Modestas

12 pratimas. Įrašykite *kažkas, kažkoks, kas nors, koks nors, kai kas* reikalingą formą.

1. Imk *ko nors / ką nors* nuo stalo ir valgyk.
2. *Kas nors / Kai kas* iš mūsų tikrai galės tau padėti.
3. Nupirk *kokią nors* knygą apie keliones.
4. Tėvas parsinešė *kažkokį* naują žurnalą.
5. *Kažkoks* nepažįstamas žmogus atnešė tau laišką.
6. *Kažkoks* tavo draugas skambino prieš dešimt minučių.
7. *Koks nors* pažįstamas tikrai paskambins tau vakare.
8. Gal nori valgyti? – Mielai suvalgyčiau *ko nors / ką nors*.
9. Mariau, pas tave *kai kas* atėjo. Labai apsidžiaugsi.
10. Norėčiau pamatyti *kokią nors* dokumentinį filmą apie Afrikos gamtą.
11. Lina, *kai kas* tau atnešė gėlių. Atspėk, kas.

13 pratimas. Įrašykite žodžių *bet kas, bet koks* ar *bet kuris* reikalingą formą.

1. Šį darbą gali atlikti *bet kas*.
2. *Bet koks* darbas yra geras.
3. *Bet kuris* iš jūsų lengvai viską sutvarkys.
4. Esu toks alkanas, kad galėčiau *bet ką* suvalgyti.
5. Paduok *bet kurį* pieštuką iš tų, kurie guli ant stalo.
6. *Bet kuris* draugas gali tau padėti.
7. Kuriuo troleibusu galima nuvažiuoti į stotį? – Iš šitos stotelės *bet kuriuo*.
8. Kokį laikraštį tau paduoti? – *Bet kokį*.
9. Pasakyk *bet kuriam* šios grupės studentui, kad rytoj paskaitos nebus. Jis perduos kitiems.

15 pratimas. Parašykite klausimus paryškintiems žodžiams.

1. *Kokių žmonių tu nemėgsti?*
2. *Kokią ligoninę pastatė prie namų?*
3. *Kokius / Kuriuos vitaminus tu pirksi?*
4. *Kelintą valandą tu ateisi?*
5. *Kelintas sąrašė buvo brolis?*
6. *Koks pažįstamas padėjo broliui?*
7. *Kelintą dieną tu išvažiuoji?*
8. *Kuris sūnus šiemet įstojo į universitetą?*
9. *Kurio megztinio jūs norėtumėte?*
10. *Kuri draugė tau pasakojo šią naujieną?*
11. *Kelintu troleibusu tu važiuoji į universitetą?*
12. *Kuriomis dienomis dirba gydytoja?*

16 pratimas. Iš dviejų sakinių sudarykite vieną.

Galimi atsakymų variantai.

1. *Nupirkau vaistų, kurių išrašė gydytojas.*
2. *Berniukui skauda koją, kurią susilaužė prieš dvi dienas.*
3. *Liudas padovanojo gėlių Danutei, kurią jis labai myli.*
4. *Reikia valgyti daržoves, kuriose yra daug vitaminų.*
5. *Reikia aplankyti draugę, kuri guli ligoninėje.*
6. *Mieste atidarė naują ligoninę, apie kurią jau rašė laikraščiai.*
7. *Tuoj atvažiuos gydytojas, kurio aš laikiu.*
8. *Močiutė, kuriai skauda galvą, eis pas gydytoją.*
9. *Poliklinikoje atidarė naują kabinetą, kuriame dirbs odontologai.*
10. *Šiandien neatėjo į darbą mano draugas, kuris vakar susirgo.*
11. *Monika geria vitaminus, kuriuos rekomendavo vaistininkė.*
12. *Į palatą atėjo gydytojas, kuris apžiūrės ligonį.*
13. *Draugė, kuri skiepijosi nuo gripo, nesusirgo.*

17 pratimas. Iš vieno sakinio parašykite du.

1. *Prie durų sustojo mašina. Iš jos išlipo keli mano draugai.*
2. *Namas stovi prie upės. Jame aš gyvenu.*
3. *Ta knyga yra iš bibliotekos. Ją ką tik baigiau skaityti.*
4. *Bateliai man maži. Juos padovanojo tėvas.*
5. *Man niekaip nesiseka referatas. Jį reikia parašyti iki pirmadienio.*
6. *Tas mano pažįstamas yra garsus dailininkas. Jam aš parašiau šį laišką.*
7. *Kavinė yra Gedimino prospekte, prieš drabužių parduotuvę. Joje laukiu tavęs.*
8. *Tekstas buvo nesunkus. Jį reikėjo išversti namuose.*

20 pratimas. Įrašykite reikalingą žodžio *kuris, kuri* formą. Kur reikia, įrašykite prielinksniį.

1. Stotyje turėjau sutikti žmogų, *kurio* niekada nemačiau.
2. Parduotuvė, *kurioje* dirba Rūta, yra Pamėnkalnio gatvėje.
3. Visos knygos, *kurias* aš perskaičiau, yra iš bibliotekos.
4. Laikraštyje, *kurį* pirkau rytą, rašo, kad vaikas, *kuriam* reikėjo skubios operacijos, jau surinko tokią pinigų sumą, *kurios* reikia sumokėti už gydymą.
5. Labai laukiu atostogų, *kurias* galėčiau praleisti prie jūros.
6. Draugė, iš *kurios* gavau šį laišką, gyvena Italijoje.
7. Mergaitė, su *kuria* kalbėjosi brolis, buvo iš antro buto.

22 pratimas. Skaitydami pokalbį įrašykite tinkamą *kuris, kuri* formą. Kur reikia, įrašykite prielinksniį.

A – Žiūrėk, tai Algis!

B – Pažįstu. Tai studentas, *kuris* gyvena mūsų bendrabutyje.

A – Taip, tai vyras, *kurį* visos merginos laiko labai gražiu.

B – Ir tu taip manai?

A – Aš nemėgstu vyrų, *kurie* per daug galvoja apie save. O, žiūrėk, ir Aurelija!

B – Kokia Aurelija?

A – Mergina, *kuri* išeina kartu su Algiu.

B – Ar čia ta nauja studentė, *kurios* tėvas profesorius?

A – Koks profesorius?

B – Tas, *kuris* mus rytoj egzaminuos.

23 pratimas. Parašykite pagal pavyzdį.

1. Man patinka *važinėti* dviračiu.
2. Šis autobusas *vežioja* vaikus į mokyklą.
3. Nebėgiok taip smarkiai, pargriūsi.
4. *Neklausinėk* manęs, apie tai aš nieko nežinau.
5. Jis *rašinėja* straipsnelius į laikraštį.
6. Ji dažnai *pirkinėja* nereikalingus daiktus.
7. Ne visada į mokytojo klausimus *atsakinėju* puikiai.
8. Jurga, tas vaikas jau pusvalandį *sekioja* tave akimis.

24 pratimas. Įrašykite žodžius, kurių trūksta.

1. Aš tikrai žinau, *kaip* gerti šiuos vaistus.
2. Ar tu žinai, *kada* dirba akių gydytoja: rytą ar po pietų?
3. Nežinau, *ar* eisiu rytoj į darbą. Blogai jaučiuosi.
4. Gal tu žinai, *kur* yra odontologo kabinetas: antrame ar trečiame aukšte?
5. Žinai, *ko* aš labiausiai norėčiau? Atostogų.
6. Nesuprantu, *kodėl* tu nenori pasikonsultuoti su gydytoju.
7. Vaistininkas žino, *kas* išrašė tą receptą.
8. Tikrai nežinau, *kam* brolis nupirko šiuos vitaminus: mamai ar močiutei.
9. Žinau, apie *ką* jis kalbėjo su masažuotoju.
10. Tikrai žinau, *kad* sekmadienį ši vaistinė nedirba.
11. Tomas nežino, *su kuo* kalbėtis dėl operacijos.
12. Gal tu žinai, *kuris* akių gydytojas dirba po pietų?

26 pratimas. Perskaitykite ir pažymėkite teisingą atsakymą.

1. Pacientas:
c) ilgai sirgs.	3. Pacientas:
a) nenori mesti rūkyti.
2. Ūkininkas
b) nieko nesupranta.	

27 pratimas. Stasė ir Kazys su savo 3 vaikais kasmet per atostogas važiuoja į žvejų kaimelį prie jūros. Jie nuomoja ten nedidelį vasarnamį. Paskaitykite Stasės dienoraščio ištraukas ir nustatykite datas, kada kas buvo parašyta.

1. *liepos 9 d.*
2. *liepos 6 d.*
3. *liepos 11 d.*
4. *liepos 8 d.*
5. *liepos 12 d.*
6. *liepos 7 d.*

28 pratimas. Perskaitykite sūnaus žodžius ir parašykite patys, ką sakė mama. Paklauskite pokalbio ir palyginkite, ką iš tikrųjų sakė mama ir ką jūs parašėte.

- Sūnus* Alió!
- Mama* Sveikas, Aūdriau. Čia mamà.
- Sūnus* Ō, māmà, lābas. Kāip gyvenì?
- Mama* Āčiū, gerāi. Ō kāip tū laikāisi? Kōdēl visā savāitę neskaĩbini?
- Sūnus* Jaū savāitę? Mán atródo, kād skaĩbināu vākar... Mātāi, ruošiuosi rūsų literatūros egzāminui. Lietuvių literatūrā jaū išlaikāiū. Daūg skaitāiū dabāi.
- Mama* Kādā egzāminas?
- Sūnus* Pō trijų dienų. Dvīdesimt septiñtā. Labāi daūg reĩkia pērskaityti.
- Mama* Ō pō egzāmino grĩši nāmo?
- Sūnus* Dejā, mamýte, negrĩšiu. Āš tāu jaū sakiaū, kād važiuosime sū draugaĩs ĩ keliōnē.
- Mama* Ī keliōnē? Niēko nesakeĩ.

- Sūnus* Negali būti, ką nesakiau. Mán atródo, tikrai sakiau...
- Mama* Ó kuř važiúojate?
- Sūnus* Į Itálijos Álpes. Labai pigi kelióne studeñtams.
- Mama* Ó kiek kainúoja?
- Sūnus* Penkių dienų kelióne kainúoja 300 eürų.
- Mama* Aĩ pinigų turi?
- Sūnus* Taip, užsidirbau. Áš sakiau, kád vežiójau maĩstą į namùs. Pinigų turiu, nereikia iš júsų. Bèt, máma, kaip jūs laikotès? Kaip tėčio sveikatà?
- Mama* Dabaĩ jis jaučiasi geriau. Nebeturi temperatūros, bèt dar namič.
- Sūnus* Tai gerai. Pó ligós reikia pailsėti. Ó kaip sėsei mokýkloje? Tikriáusiai vieni dešimtukai?
- Mama* Matemátikos gávo kėturis.
- Sūnus* Matemátikos kėturis? Negaliu patikėti. Ji tokià gerà matemátikė.
- Mama* Taip... Niško tókio. Tai sėkmės tau! Gerai išlaikýk egzaminà!
- Sūnus* Áčiù!
- Mama* Iĩ prieš kelióne paskaĩbink.
- Sūnus* Gerai, būtinaĩ paskaĩbinsiu. Iki, mamýte! Linkėjimai tėčiui iĩ sėsei!

29 pratimas. Dar kartą paklauskite pokalbio telefonu ir pažymėkite, kurie teiginiai teisingi, o kurie – neteisingi.

<i>Teiginys</i>	<i>Taip</i>	<i>Ne</i>
1. Sūnus ilgai neskambino namo.	+	
2. Egzaminas bus tris dienas.		+
3. Jis laikys lietuvių literatūros egzaminą.		+
4. Po egzamino namo neparvažiuos.	+	
5. Mama apie kelionę nieko nežinojo.	+	
6. Kelionė truks 5 dienas.	+	
7. Sūnus prašo mamos pinigų.		+
8. Mama prašo paskambinti po kelionės.		+

30 pratimas. Paklauskite ir pabraukite kirčiuotus skiemenis.

sveikatà, ligónis, poliklínika, temperatūrà, termomètras,
 vitamínai, slaugýtoja, ligóninè, váistinè, tablètè, mikstūrà, váistai,
 kabinètas, greitóji pagálba, skaũsmas, kosulýs, slogà, anginà,
 gripas, žaizdà, savýjauta, jaũstis, sveĩkti, pacieñtas